

kornene just ved den kulsure Kalk ere bundne indbyrdes og til Finpudsen, vil en saadan Virkning (Sprængning) i Længden være absolut ødelæggende for Fresken.

I Tilslutning til ovenstaaende er det interessant at se Resultaterne af Undersøgelsen af nogle Prøver af Finpuds, Grovpuds etc. fra Pompeji.

Nogle smaa Freskostykker bleve af os dragne frem for Dagens Lys ved den allerseneste Udgravning (Maj 1902), hvortil vi officielt havde faaet Adgang. Disse Smaastykker vare kunstnerisk set uden Interesse for Udgravningen, hvorfor det tillodes os at tage dem med. Disse Stykker ere altsaa virkelig „ægte“, o: uberørte, saaledes som Jorden har bevaret dem gennem Tiderne. Af disse Prøver undersøgtes nu baade Finpuds og Grovpuds, der let lod sig skille ad.

2 $\frac{1}{2}$ Gr. Finpuds kogtes med Saltsyre, og derefter tilsattes Klorbaryum til Filtratet. Der kom kun et meget fint Spor af Baryumsulfat.

En anden Prøve paa 11 Gram gav samme Resultat — uvejeligt Spor af Baryumsulfat efter en Dags Henstand.

Af Grovpudsen undersøgtes en Prøve paa 10 Gram paa lignende Maade; der kom slet intet Bundfald.

4. „Mursalpeter“.

Ved Mursalpeter betegner man i Almindelighed de forskellige Salte, der udblomstre paa Mure. Da disse Udblomstringer ere ødelæggende for Fresken, have vi undersøgt flere Tilfælde deraf.

Paa en Villa i Kristianiagade, hvor O. M. malede Fresker indvendig, viste der sig Mursalpeter paa de Fresker, der sad paa Murene, men ikke paa de Fresker, der sad paa Skillevægge, hvor kun O. M.s rene Materialer vare anvendte og hvor der saaledes ingen gammel Grovpuds af aanden Oprindelse var under. To Prøver fra to forskellige Mure viste, at Mursalpeteret i begge Tilfælde var kulsurt Natron.

Et Par andre Prøver andet Steds fra viste sig at være kulsur Kalk. (En Prøve fra Casa Centenaria, Pompeji — 16—5—1902 — viste sig at være svovlsur Kalk; men der kan ikke tillægges den nogen Betydning, da der benyttes Gips ved Restaureringen).

En Prøve Mursalpeter fra Studentersamfundets Freskodekoration gav til Resultat, at den bestod af svovlsur Natron. Da nu disse Fresker ere udførte paa asfalteret Mur, og da der kun er benyttet kontrolleret Materiale (saaledes ogsaa udvasket Sand), maatte det svovlsure Natron stamme fra Farvestofferne, i dette Tilfælde forskellige Ultramariner. Det viste sig da ogsaa, at Ultramarinerne ved Behandling med Kalkvælling og Henstand til næste Dag gav Filtrater, der indeholdt svovlsure Salte, og dette gjaldt baade den blaa, røde og grønne Ultramarin. Endvidere gik der Natronsalte i Opløsning ved at slemme Ultramarinerne op med Vand, tillede Kulsyre og filtrere.

5. Farveundersøgelser.

Engelskrødt. Undersøgelserne herover ere allerede omtalte i det foregaaende, kun skal det bemærkes yderligere, at der gaar mangfoldige Sorter i Handelen, og at nogle af disse — i Modsætning til de tidligere omtalte — ere meget gode og blandt andet uden nævneværdigt Indhold af Sulfater. Saaledes viste en Prøve *Persisk Bjerg-rødt* sig næsten svovlsyrefri.

Ultramarin. Foruden de tidligere nævnte Udblomstringer af svovlsur Natron, som maatte tilskrives de anvendte Ultramariner, viste der sig ogsaa samme Sted (Studentersamfundets Bygning) gule Pletter flere Steder til stor Skade for Fresken. Da Farven af disse Pletter straks maatte lede Tanken hen paa højere Sulfider, foretoges følgende Prøver. Syv forskellige Prøver Ultramarin udrørtes i smaa Cylinderglas med lædsket Kalk og Vand og henstilledes to Døgn under jævnlig Omrøring. Derpaa filtreredes, og det viste sig da, at Filtraterne havde forskelligt Udseende. De to vare stærkt gule, to vare mindre stærkt men tydelig gule, et ganske svagt gult og to farveløse. Da nu ved langsom Optørring Kalkhydratet netop kommer til at virke paa Ultramarin under lignende Forhold som her, er det let at forklare, at disse gule